

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Sámedikki minerálaplánaveahkki

minerálaressursaid iskkademiide
ja roggamiidda

Sámedikki minerálaplánaveahkki minerálaressaid iskkademiid ja roggama várás

Sámediggi mearridii 2010 geassemánu sierra minerálaplánaveahki dasa mo Sámedikki ja minerálafitnodagaid gaskavuolta galgá leat mineráladoaimmaid oktavuodas sámi guovlluin. Dán minerálaplánaveahki áigumuš lea dahkkojuvvojit šiehtadusat Sámedikki ja fitnodagaid gaskkas iskkadanbargguid oktavuodas ja doibmakonsešuvnna ohcanplánaid oktavuodas.

Sámedikki ulbmilin lea oažžut dakkár ealáhusdoaimma minerálaressaiguin árbevirolaš sámi guovlluin mas lea ávki sámi kultuvrii ja báikegottiide ja mii njuolga nanne ja ovdánahtta daid. Dan lágan doaibma ferte čađahuvvot ovttas árbevirolaš sámi ealáhusaiguin ja árbevirolaš sámi kulturvuđot meahcceávkkestallamiiguin, iige daid eret duvdilemiin. Dat minerálaláhka maid Sturradiggi mearridii geassemánu 10. b. 2009 ii sihkkaraste dáid vuhtiiváldimiid, ii ge fuolat daid geatnegasvuodaid mat stáhtas leat sápmelaččaide álgoálbmogin olmmošvuoigatvuodaid vuodul. Danne ii sáhtán Sámediggi miedihit láhkii. Vai Sámedikkis dattetge galgá leat vejolašvuohta miedihit mineráladoaimmaide sámi guovlluin, de lea Sámediggi mearridan sierra plánaveahki mii lea vuodđun dasa ahte čuvvojuvvojit dat vuoigatvuodat mat sápmelaččain leat álbmotrievtti njuolgga-dusain álgoálbmogiid ja minoritehtaid birra.

Minerálaplánavehkiin Sámediggi láchá dilálašvuodaid dasa ahte sáhtta váldojuvvo olliš deasta buot sámi beroštusaide mineráladoaimma oktavuodas. Dát guoská sihke daidda dárbbuide mat árbevirolaš sámi ealáhusain ja meahcceávkkestallamis leat iežaset areálavuodu sihkkarastimis ja daidda dárbbuide mat sámi servodagas leat bargosajiid dáfus ja árvoháhkama dáfus resursa-ávkkestallama vuodul.

Go minerálaláhka ii atte dan einnostañvejolašvuoda sámi vuoigatvuodaid ja beroštusaid ektui maid kapitála-gáibideaddji minerálaindustriija jearaha, de lea Sámedikki minerálaplánaveahkki deatalaš dan ollašuttimis. Minerálaplánaveahki čielggasmahtta Sámedikki rolla minerálaid iskkademiid, roggama ja doaimmaheami oktavuodas olles árbevirolaš sámi guovllus.

Dearvvuodaiguin

Egil Olli

Sametingspresident

Sámedikki minerálaplánaveahkki minerálaressaid iskkademiide ja roggamiidda

1 Ulbmil

- 1.1 Dát plánaveahkki galgá láchit diliid nu ahte sámi kultuvrra, ealahusovddideami ja servodat eallima beroštusat deattuhuvvojit ja gozihuvvojit plánaid oktavuodas ávkká-stallat minerálaressaiguin.
- 1.2. Plánaveahkis mearriduvvojit Sámedikki vuordámušat fitnodagaide ja ovttasbargovugiide dakkár fitnodagaiguin mat háliidit soabadit Sámedikkiin duohta iskkademiid, geahččalanroggamiid ja áigumušaid oktavuodas ohcat doaimanlobi minerálaressaide.
- 1.3. Plánaveahkki galgá sihkkarastit ahte doahttaluvvo dat vuoigatvuođa mii sámiin lea álbmotrievtti njuolggadusaid vuodul álgoálbmogiid ja minoritehtaid birra.

2 Doaimmaguovlu

- 2.1. Plánaveahkki geavahuvvo duohta iskkadanbargguid, iskosiidváldima ja áigumušaid oktavuodas ohcat doaimanlobi metállaide.
- 2.2. Plánaveahkki geavahuvvo industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide árbevirolaš sámi guovlluin gos sámi eanavuoigatvuodát eai leat dohkkehuvvon ja gos Statskog SF odne hálldaša eatnamiid.
- 2.3. Plánaveahkki gusto árbevirolaš sámi guvlui masa gullet Finnmárkku, Romssa, Nordlándda ja Davvi-Trøndelága fylkkat, ja Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtálen ja Røros suohkanat Máttá-Trøndelága fylkkas, Engerdal ja Rendalen, Os, Tolga, Tynset ja Folldal suohkanat Hedmárkku fylkkas, ja Surnadal, Rindal ja Sunndal suohkanat Møre ja Romsdal fylkkas.

3 Dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain

- 3.1. Dat geasa lea addojuvvon iskkadanvuoigatvuohta minerálalága § 13 vuodul, galgá ráhkadit raportta mas leat dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain maidda duohta iskkadanbargu, vejolaš geahččalanroggan minerálalága paragrafáid 19 ja 20 vuodul njuolga sáhtta guoskat.
- 3.2. Dat geasa lea addojuvvon rogganvuoigatvuohta minerálalága §§ 29 ja 30 vuodul, galgá

ráhkadit váikkuhančielggadusa plána- ja huksenlága kapihttaliid 4 ja 14 vuodul ja Sámedikki plánaveahki mielde ovdalگو ohccojuvvo beassat roggat minerálalága § 43 vuodul.

- 3.3. Go Statskog SF árvoštallá dahkat soahpamuša iskkademiin mat gusket industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide, de dat berre fuolahit ahte ráhkaduvvo raporta mas leat dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain maidda iskkadeamit, vejolaš geahččalanroggan ja doaibma sáhttet guoskat.
- 3.4. Ráhkaduvvon raporta ja váikkuhusčielggadus galget leat vuodđun šiehtadallamiidda duohta iskkademiid ja roggama ektui, gč. dán plánaveahki 4. čuoggá.

4 Šiehtadallamat

- 4.1. Dat guhte galgá dahkat duohta iskkadanbargguid ja čadahit geahččalanroggamiid, ja dat guhte áigu ohat doaibmankonsešuvnna minerálalága §§ 13, 20 ja 43 vuodul, galgá váldit oktavuoda Sámedikkiin ja šiehtadallat lagabui movt šiehtadallamat galget čadahuvvot.
- 4.2. Sierra šiehtadallamat galget čadahuvvot duohta iskkadanbargguid oktavuodas, ja go áigu ohat geahččalanrogganlobi, ja go áigu ohat doaibmankonsešuvnna. Go áigu ohat ávkkástallanvuogiatvuoda, de ráhkaduvvo oktasaš dokumeanta das ahte šiehtadallamat čadahuvvojit ovdalگو ohccojuvvo vejolaš doaibmankonsešuvdna.
- 4.3. Statskog SF:in čadahuvvojit sierra konsultašuvnnat jus árvoštallojuvvo dahkat šiehtadusaid fitnodagaiguin go guoská industriijamíneralaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid iskkademiide, geahččalanroggamiidda ja doaimmaheapmái.
- 4.4. Sámediggi sáhtta čielggadit njuolga guoskevaš sámi beroštusaiguin ahte áigot go searvat dán lágan šiehtadallamiidda. Maŋŋá ovddalgihtii dieđihuvvon miehtama sáhtta Sámediggi fuolahit njuolga guoskevaš sámi beroštusaid šiehtadallamiin.
- 4.5. Dat guhte áigu bargat plánaveahki čuoggá 4.1 ektui, sáhtta bivdojuvvo máksit šiehtadallamiid čadaheami duohta goluid.

5 Šiehtadus, beavdegirji ja sisdoallu

- 5.1. Šiehtadus duohta iskkadanbargguin ja šiehtadus geahččalanroggamis sáhtta siskildit viidodaga, iskkadan áigodaga, doaibmaáiggi, beassangeainnuin, reaidduid rádjama jna. ja doaibmabijuid maiguin eastadit vaháigiid dahje billistemiid dáláš ja árbevirolaš ávkkástallama ektui.
- 5.2. Šiehtadus ahte sáhtta ohat doaibmanlobi, galgá siskildit rogganguovllu, roggan- ja doaibmaplána ja šiehtadusa loahpaheami jos doaibma ii álggahuvvo dihto áiggis dahje bissehuvvo guhkit áigái. Šiehtadus sáhtta siskildit doaibmabijuid eastadan dihte vaháigiid ja hehttehusaid dáláš ja árbevirolaš ávkkástallama ektui.
- 5.3. Ráhkaduvvo beavdegirji konsultašuvnnain Statskog SF:in mas boahotá ovdan mii lea sohppojuvvon galgá leat mielde opšuvdna- ja doaibmašiehtadusain fitnodagain.
- 5.4. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte addit buhtadusa ávkin sámi kultuvrii, ealáhusbargui ja servodateallimii nugo bargosajiid, giellanannema, gelbbolašvuoda- ja kapasitehtahuksema jna. ektui.
- 5.5. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte ekonomalaš divatortnegat galget leat oassin roggama ja doaimma ávkeárvvus.
- 5.6. Eaktun sáhtta bidjat ahte revideret šiehtadusa lagabui mearriduvvon áiggi maŋŋá. Šiehtadus galgá reviderejuvvo ovdalگو konsešuvdna reviderejuvvo minerálalága § 43 mielde.
- 5.7. Jos šiehtadus ii dahkkojuvvo plánejuvvon bargguid ja ohcamiid hárrái, de galgá ráhkaduvvot šiehtadanbeavdegirji maid bealit dohkkehit.

Kommeanttat minerálaplánaveahkkái

1. čuoggái Ulbmil

- 1.1 Dát plánaveahkki galgá láchčit diliid nu ahte sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima beroštusat deattuhuvvojit ja gozihuvvojit plánaid oktavuodas ávkkástallat minerálaresurssaiguin.
- 1.2. Plánaveahkis mearriduvvojit Sámedikki vuordámušat fitnodagaide ja ovttasbargovugiide dakkár fitnodagaiguin mat háliidit soabadit Sámedikkiin duohta iskkademiid, geahččalanroggamiid ja áigumušaid oktavuodas ohcat doaibmanlobi minerálaresurssaide.
- 1.3. Plánaveahkki galgá sihkkarastit ahte doahhtaluvvo dat vuoigatvuoda mii sámiin lea álbmotrievtti njuolggadusaid vuodul álgoálbmogiid ja minoritehtaid birra.

Čuokkis 2.1 deattasta ahte minerálaplánaveahki áššálaš doaibmasuorgi lea dat mii minerálalága paragrafa 7:s lea meroštallojuvvon stáhta minerálan. Sámediggi lea prinsihpalaččat dovddahan ahte resurssat bajábealde eatnama ja eatnama vuolde sámi guovlluin maiddái gullet sámi álbmogii. Sámediggi ii leat dattege vuostaldan dan ahte geavahuvvo dakkár láhkavuogádat mii earuha metállaid maid iešdeaddu lea 5 gramma/cm³ dahje eanet, maida stáhta giedaškuššá eaiggáduššanrievtti, eará minerálain, maida eanaeaiggádis lea eaiggáduššanriekti, ja mat dávjá lohkkovuvvojit váldošlájaid industriijaminerálan, huksenávnasin ja luonddugeađgin. Gula-skuddanevttohusas geavahuvvui doaba minerála, masa stáhta čuoččuha eaiggáduššanrievtti. Adnojuvvo oanehaddon ja ulbmileaddon geavahit doahpaga metállai mii earuhuvvo industriijaminerálas, huksenávdnasis ja luonddugeađgis. Čuokkis 2.1 deattasta ahte minerálaplánaveahkki geavahuvvo duohta iskkademiid oktavuodas. Dat mearkkaša ahte plánaveahkki ii guoskka iskanvuoigatvuodaid ohcamiidda, muhto váldojuvvo atnui easkka go dát iskanvuoigatvuodas mielddisbuktá fysihkalaš doaimma dahje doaimma mii sáhtta árret dahje hehttet dálá dahje árbevirolaš ealáhusdoaimma. Minerálaplánaveahkki geavahuvvo maiddái ovdal dakkár ohcamiid go lohpi mielddisbuktá njuolggá fysihkalaš sisabahkkema lundui, mii dáhpáhuvá ovdamearkka dihtii go addojuvvo lohpi duohta iskkademiide (minerálalága § 13, vrd. § 17), geahččalanroggamiid (vrd. minerálalága § 20), ja doaibmakonsešuvdnii (minerálalága § 43). Dát lea ođas gula-skuddanevttohusa ektui, mas lei biddjojuvvon stuorra deaddu rogganvuoigatvuoda ohcamiidda minerálalága § 29 vuodul.

Čuokkis 2.2 lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Finnmárkku olggobealde eai leat sámi eanavuoigatvuodát dohkkehuvvon. Dat dáhpáhuvvá easka Sámi vuoigatvuodálávdegotti II viidásat barggu boadusin. Sámediggi diehtá ahte Statskog SF eanahálldašeadjijn šiehtada minerálfíttnodagaiguin iskkademiid ja roggamiid/industriijaminerálaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid (eanaaigáda minerálaid) roggamiid oktavuodas. Dáin šiehtadusain sáhtta leat njuolgga mearkašupmi sápmelaččaide. Stáhtafíttnodahkan lea Statskog SF geatnegahttojuvvon ráđdehusa ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvdnašiehtadusa vuodul konsulteret dakkár šiehtadusaid birra. Danne lea govttolaš ahte dat plánaveahkki maidái fámmasta ovttasdoaimmama Statskog SF:in mii hálldaša minerálaid dain guovlluin gos sámi eanavuoigatvuodát eai leat vel dohkkehuvvon. Konkrehta njuolggadusčuoggáin bohtá ovdan guđe čuoggát galget geavahuvvot Statskog SF ektui.

Čuokkis 2.3 meroštallá mii galgá adnojuvvot árbevirolaš sámi guovlun. Dat geográfalaš guovlu lea dat seamma go dat mas gusket dat áššit mat gullet dan ávnnaslaš kulturvuđdosii mii bohtá ovdan dokumeanttas 'Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sámediggi'. Viidáseappot dat lea dat seamma guovlu mii lea meroštallojuvvon mearkašumiin plána- ja huksenlága § 5-4 goalmát laddasii Sámedikki vuostaldanválddi birra. Ii dárbbáš leat nu ahte buot mineráladoaimmain árbevirolaš sámi guovllus lea mearkašupmi sámi kultuvrii. Dattetge dan ferte árvvoštallat guovllus guvlui.

3. čuoggái Dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain

- 3.1. Dat geasa lea addojuvvon iskkadanvuoigatvuohta minerálalága § 13 vuodul, galgá ráhkadit raportta mas leat dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain maidda duohta iskkadanbargu, vejolaš geahččalanroggan minerálalága paragrafáid 19 ja 20 vuodul njuolga sáhtta guoskat.
- 3.2. Dat geasa lea addojuvvon rogganvuoigatvuohta minerálalága §§ 29 ja 30 vuodul, galgá ráhkadit váikkuhančielggadusa plána- ja huksenlága kapihttaliid 4 ja 14 vuodul ja Sámedikki plánaveahki mielde ovdalgo ohccojuvvo beassat roggat minerálalága § 43 vuodul.
- 3.3. Go Statskog SF árvvoštallá dahkat soahpamuša iskkademiin mat gusket industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide, de dat berre fuolahit ahte ráhkaduvvo raporta mas leat dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain maidda iskkadeamit, vejolaš geahččalanroggan ja doaimma sáhttet guoskat.
- 3.4. Ráhkaduvvon raporta ja váikkuhusčielggadus galget leat vuodđun šiehtadallamiidda duohta iskkademiid ja roggama ektui, gč. dán plánaveahki 4. čuoggá.

Čuokkis 3.1 lea dan mearrádusa aiddostahttin ja čielggasmahttin, mii čuovvu minerálalága § 17 nuppi laddasis, muhto dainna erohusain ahte dat guoská olles árbevirolaš sámi guvlui ii ge leat ráđdejuvvon dušše Finnmárkui. Iskkadeaddji ja/dahje rogganvuoigatvuođa- ja doaimmakonsešuvdnaohcci ráhkada raportta oktan dieđuiguin ja árvvoštallamiiguin guoskevaš sámi beroštusaid birra. Raporta ii lea nu viiddis go vás-tideaddji váikkuhusčielggadeamit plána- ja huksenlága mearrádusaid vuodul. Dattetge lea nu ahte mađe vuđoleappot ja konkrehta raporta lea, dađe buoret dat lea vuodđun šiehtadallamiidda minerálaplánaveahki čuoggá 4 vuodul. Sámedikki plánaveahkis sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii konkretiserejuvvo mat sámi beroštusat leat ja guđe deasttain ferte oheat dieđuid ja árvvoštallamiid dakkár raporttas.

Čuokkis 3.2 lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Áigumuš dás lea ahte váikkuhusčielggadusat plána- ja huksenlága mearrádusaid ja lánkaásahusaid vuodul lánčá vuodu šiehtadallamiidda doaimma ja areálageavaheami birra. Mii dat galgá váikkuhusčielggaduvvot ja guđe fáttát ja mo váikkuhusčielggadus galgá čadahuvvot, čuovvu váikkuhusčielggadusa lánkaásahus ja Sámedikki plánaveahkis sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkarastimii plána- ja huksenlága plánaoasi vuodul, Finnmárkkus maiddái Sámedikki njuolggadusaid vuodul mo árvvoštallat sámi deastta rievdaduvvon meahcegeavaheami geažil finnmárkkulága § 4 vuodul. Finnmárkkulága § 4 ja Sámedikki plánaveahkki leat ovttahttojuvvon sisdoalu dáfus. Rievdadus gulaskuddannotáhta ektui ahte váikkuhusčielggadus lánčá vuodu šiehtadallamiidda roggama oktavuodas, lea boadus das go ii leat áigumuš čadahit šiehtadallamiid ovdal rogganvuogitvuoda, go rogganvuogitvuodda ii njuolggá mielddisbuvvte fysihkalaš sisabakkema lundui.

Čuokkis 3.3 lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Dát čuokkis bidjá vuordámuša dasa ahte Statskog SF fuolaha ahte gávdno vuoddu oktán dieđuiguin ja árvvoštallamiiguin sámi beroštusain go sii árvvoštallet šiehtadit minerálaiskkademiid, geahččalanroggamiid ja daid minerálaid roggamiid, maid sii hálddašit. Go gearddi Statskog SF:s lea konsultašuvdnageatnegasvuodda dakkár šiehtadusaid oktavuodas, de eaktuduvvo ahte sis lea maid árvvoštallanvuoddu duohta konsultašuvnnaide/šiehtadallamiidda Sámedikkiin. Muđui čuovvu sihte vuodđolága § 110a:s ja olmmošvuogitvuoddalága §§ 2:s ja 3:s ahte deasta sámi kultuvrii galgá árvvoštallojuvvo ja deattuhuvvot dakkár mearrádusaid ja doaibmajuid oktavuodas, mat sáhttet váikkuhit sámi kultuvrii.

Čuokkis 3.4 čielggasmahtta ahte raporta oktán dieđuiguin ja árvvoštallamiiguin sámi beroštusain, ja váikkuhusčielggadusaid plána- ja huksenlága mearrádusaid vuodu, leat guovddáš vuodđodokumeanttat go galgá soahpat mineráladuaimma.

4. Čuoggái Šiehtadallamat

- 4.1. Dat guhte galgá dahkat duohta iskkadanbargguid ja čadahit geahččalanroggamiid, ja dat guhte áigu ohat doaibmankonsešuvnna minerálalága §§ 13, 20 ja 43 vuodul, galgá váldit oktavuoda Sámedikkiin ja šiehtadallat lagabui movt šiehtadallamat galget čadahuvvot.
- 4.2. Sierra šiehtadallamat galget čadahuvvot duohta iskkadanbargguid oktavuodas, ja go áigu ohat geahččalanrogganlobi, ja go áigu ohat doaibmankonsešuvnna. Go áigu ohat ávkástallanvuogitvuoda, de ráhkaduvvo oktasaš dokumeanta das ahte šiehtadallamat čadahuvvojit ovdalge ohoččojuvvo vejolaš doaibmankonsešuvdna.
- 4.3. Statskog SF:in čadahuvvojit sierra konsultašuvnnat jus árvvoštallojuvvo dahkat šiehtadusaid fitnodagaiguin go guoská industriijaminerálaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid iskkademiide, geahččalanroggamiidda ja doaimmaheapmái.
- 4.4. Sámediggi sáhtta čielggadit njuolga guoskevaš sámi beroštusaiguin ahte áigot go searvat dán lágan šiehtadallamiidda. Maŋŋá ovdalgehtii dieđihuvvon miehtama sáhtta Sámediggi fuolahit njuolga guoskevaš sámi beroštusaid šiehtadallamiin.
- 4.5. Dat guhte áigu bargat plánaveahki čuoggá 4.1 ektui, sáhtta bivdojuvvo máksit šiehtadallamiid čadaheami duohta goluid.

Čuokkis 4.1 deattasta ahte son guhte háliida čadahit duohta iskkademiid ja geahččalanroggamiid, ja son guhte áigu ohat doaibmankonsešuvnna, váldá oktavuoda

Sámedikkiin soahpat šiehtadallančadaheami go háliida doaibmagoahtit. Sámedikki šiehtadallanguoibmi lea dat fitnodat mii háliida čadahit duohta iskkademiid ja geahččalanrooggama, ja dat fitnodat mii pláne ohcat doaibmankonsešuvnna. Eaktun jus fitnodat váldá badjelasas eará fitnodaga iskkadan- dahje doaibmankonsešuvnna, lea ahte galget čadahuvvot ođđa šiehtadallamat. Dáid vuodđun sáhttet diedusge leat šiehtadusat ovddeš iskkadanvuoigatvuođa dahje doaibmankonsešuvnna eaiggádiin. Vuodđun biddjojuvvo ahte bargguid ja ohcamiid sáhtttá dušše čadahit maŋŋágo bealit leat dahkan šiehtadusa, vrd. Čuoggá 5.1. Sámi beroštusat maidda ášši guoská njuolgga, sáhttet maiddá searvat šiehtadallamiidda. Njuolgga guoskevaš sámi beroštusat leat dakkár geavaheaddjjoavkkut go siida, gilisearvi ja biire. Ovttaskasat eai gula dása. Čuoggá 4.1 nuppi dajus lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Dát čuokkis lea boadus das go šiehtadallamat leat sirdojuvvon rogganvuoigatvuođas doaibmankonsešuvdnii. Sámediggái lea dattetge deatalaš ahte rogganvuoigatvuođa ohcama muttus juo lea čielggas goappašiid beliide ahte doaibmankonsešuvdna galgá šiehtadallojuvvo. Jus ii, de lea Sámediggi massán minerálaš § 30 vuodul vejolašvuođa vuosttaldit ahte addojuvvo rogganvuoigatvuohta.

Čuokkis 4.2 čielggasmahtta ahte galget čadahuvvot sierra šiehtadallamat ja soahpamušat duohta iskkademiid birra, geahččalanroggamiid birra ja plánaid birra doaibmankonsešuvnna oktavuodas. Dát čuovvu dan vuoruheami, mii boahťa ovdan minerálašas. Dála ja árbevirolaš ealáhusaide čuhcet duohta iskkadeamit, geahččalanroggamat ja doaibma iešgudetláhkai. Viidáseappot lea eanaš dáhpáhusain nu ahte duohta iskkadeamit eai mielddisetbuvvte doaibmaohcanplánaid, ja jus šaddá sáhka roggamis, de leat čadahuvvon iskkadeamit eaktudeaddjin dasa mo dat galgá čadahuvvot. Dávjá lea maiddá nu ahte ii leat dat seamma fitnodat mii čadaha duohta iskkademiid, mii maŋŋá čadaha roggama. Buot dagaha ulbmillažžan ahte čadahuvvojit sierra šiehtadallamat iešgudet doaimmaid oktavuodas.

Čuokkis 4.3 lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Dát čuokkis lea dan konsultašuvdnageatnegasvuođa čielggasmahttin, mii Statskog SF:s lea ráđdehusa ja Sámedikki gaskasaš šiehtadusa vuodul konsultašuvdnaproseassaid birra gaskal stáhta eiseválddiid ja Sámedikki. Dán čuoggá vuodul eai leat nappo šiehtadallamat njuolgga dainna fitnodagain mii háliida iskat dahje roggat dakkár minerálaid maid Statskog SF hálddaša. Dás leat šiehtadallamat dainna stáhtafitnodagain mii hálddaša vuoigatvuođaid maid sápmelaččat eai leat dohkkehan. Čuoggás 4.3 lea doaba konsultašuvnnat geavahuvvon. Dat lea danne go čuokkis čatnasa njuolgga konsultašuvdnašiehtadussii. Dat ii mearkaš ahte Sámediggái ii leat seamma deatalaš juksat ovttaoaivilvuođa Statskog SF:in go dan ahte juksat ovttaoaivilvuođa daid fitnodagaiguin, mat háliidit roggat metállaid.

Čuokkis 4.4 lea veaháš rievdaduvvon gulaskuddanevttohusa § 4 njealját laddasa ektui. Dan ektui go gulaskuddanevttohusa áigumuš lea ahte Sámedikkis galgá leat ovddasvástádus čielggadit galget go earát oassálastit šiehtadallamiidda, de lea dál áigumuš ahte Sámediggi galgá dan čielggadit. Nappo gullá dalle eanet fitnodagaide ja Statskog SF:i háliidit go sii ahte Sámediggi galgá leat mielde dakkár koordineremis vai áigot go sii ieža dan dahkat, vejolaččat áigot go sii sierralaččat šiehtadallat Sámedikkiin ja daid sámi beroštusaiguin, geaidna dat guoská njuolgga. Dattetge berre várret dakkár proseassaid vuostá, mat sáhttet háddjet šiehtadalliid. Muhtun oktavuodain sáhtttá leat sávahahti ja

ulbmillaš ahte Sámediggi, sámiid álbmotválljen orgánan, maiddái fuolahit njuolgga guoskevaš sámi beroštusaid ja báikegottiid šiehtadallamiin. Jus nu galggaš dáhpáhuvvat, de lea eaktun ahte miedáhus lea addojuvvon dieđuid vuodul joavkku dahje geavaheaddjjoavkku bealis ahte Sámediggi fuolaha sin beroštusaid.

Čuokkis 4.5 lea maiddái veaháš rievdaduvvon gulaskuddanevttohusa § 4 njealját laddasa ektui. Dan ektui go gulaskuddanevttohusas lei dat jurdda ahte Sámediggi galggai sáhttit gáibidit divada šiehtadallamiid čadaheami ovddas, de dál bohtá ovdan plánaveahkis ahte sii geat háliidit čadahit duohta iskkadallamiid ja geain lea áigumuš ohat geahččalanroggama, rogganvuoigatvuođa ja doaibmakonsešuvnna metállaide, ávžžuhuvvojit máksit njuolgga goluid šiehtadallamiid čadaheami oktavuodas. Vuodđun biddjojuvvo ahte fitnodagain leat alddiset stuorra beroštupmi das ahte šiehtadallamat čadahuvvojit luohhtevašvuođaduddjon- ja beaktiis vugiin, mii dávjá gáibida návccaid dasa. Dakkár goluid máksin guoská vuosttažettiin dakkár sámi beroštusaide, geaidda dat guoská njuolgga, ii ge nu olus Sámediggái. Adnojuvvo deatalažžan ahte lea rabasvuohta dakkár goluid máksima oktavuohtha.

5. Čuoggái Šiehtadus ja beavdegirji

- 5.1. Šiehtadus duohta iskkadanbargguin ja šiehtadus geahččalanroggamis sáhtta siskkildit viidodaga, iskkadan áigodaga, doaibmaáiggi, beassangeainnuin, reaiduid rádjama jna. ja doaibmabijuid maiguin eastadit vahágiid dahje billistemiid dáláš ja árbevirolaš ávkástallama ektui.
- 5.2. Šiehtadus ahte sáhtta ohat doaibmanlobi, galgá siskkildit rogganguovllu, roggan- ja doaibmaplána ja šiehtadusa loahpaheami jos doaibma ii álggahuvvo dihto áiggis dahje bissehuvvo guhkit áigái. Šiehtadus sáhtta siskkildit doaibmabijuid eastadan dihte vahágiid ja hehttehusaid dáláš ja árbevirolaš ávkástallama ektui.
- 5.3. Ráhkaduvvo beavdegirji konsultašuvnnain Statskog SF:in mas bohtá ovdan mii lea sohppojuvvon galgá leat mielde opšuvdna- ja doaibmašiehtadusain fitnodagain.
- 5.4. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte addit buhtadusa ávkin sámi kultuvrii, ealáhusbargui ja servodateallimii nugo bargosajiid, giellanannema, gelbbolašvuođa- ja kapasitehtahuksema jna. ektui.
- 5.5. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte ekonomalaš divatortnegat galget leat oassin roggama ja doaimma ávkeárvvus.
- 5.6. Eaktun sáhtta bidjat ahte revideret šiehtadusa lagabui mearriduvvon áiggi manjá. Šiehtadus galgá reviderejuvvot ovdalgo konsešuvdna reviderejuvvo minerálahálgá § 43 mielde.
- 5.7. Jos šiehtadus ii dahkkojuvvo plánejuvvon bargguid ja ohcamiid hárrái, de galgá ráhkaduvvot šiehtadanbeavdegirji maid bealit dohkkehit.

Čuoggás 5.1 válddahalloyuvvo dat maid šiehtadusat duohta iskkadanbargguin ja metállaide iskosiid váldimiin sáhttet sisdoallat. Šiehtadusaide lassin movt doaibma sáhtta čadahuvvot, sáhttet dien lágan šiehtadusat sisdoallat maiddái doaibmabijuid maiguin eastadit dahje láivudit vahágiid dahje headuštusaid dáláš ja árbevirolaš ávkástallama oktavuodas.

Čuoggás 5.2 válddahalloyuvvo dat maid doaibmakonsešuvdnašiehtadusat sisdoallet guovllu viidodaga, doaibmaplána ektui ja dan ektui jos šiehtadus manahuvvo go doaibma ii álggahuvvoge. Dán bagadusčuoggá jurddan lea ahte ráhkaduvvo šiehtadus doaibmakonsešuvnna ohcama ektui ovdal go ohcan sáddejuvvo Minerálahálddašan direktoráhtii

ja ovdal go areálapláneavttohus sáddejuvvo gulaskuddamii. Danne go doaibma-konsešuvnna meannudeapmi dábálaččat oktiordnejuvvo plánačilgehusain plána- ja huksenlága ja vejolaš šiehtadusa mielde eanaaigggádiin ja geavahanvuoigat-vuodalaččaiguin.

Čuokkis 5.3 lea ođas gulaskuddanevttohusa ektui. Dás čilgejuvvo dat konsešuvdna-geatnegasvuohta dárkileappot mii Stáhtavuvddiin lea ja lea čuovus «Stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvdnavugiin». Dákko lea áigumuššan geahččalit soabadit šiehtadusa haga, muhto beavdegirji hámis. Jos ii soabaduvvo, de galgá dat maiddái biddjojuvvo beavdegirjái. Dás ii leat oktavuoha njuolga servviin, muhto stáhtadoa-immahagain mii hálddaša minerálaid. Jos dat mii lea sohppojuvvon Sámedikki ja Stáhtavuvddiid gaskka ii sáhte čađahuvvot Stáhtavuvddiid šiehtadallamiin servviin, de vurdojuvvo ahte Stáhtavuovddit ođđasis konsultere Sámedikkiin. Nubbi eará vejolašvuohta lea ahte Stáhtavuovddit ja Sámediggi konsulterejit dassázii go sohpet muhtun bajimuš prinsihpaid, mat fertejit leat vuodđun Stáhtavuvddiid industrii-jaminerálaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid hálddašeapmái.

Čuoggás 5.4 válddahaljojuvvojit buhtejeaddji lágan eavttut dalle go doaibmabidju sáhtá vaháguhttit, heađuštit dahje goaridit sámi kultuvrra. Dát čuokkis vástida mearrádussii §:s 7, goalmát ladđasis, vrd. § 4 nuppi ladđasa Sámedikki njuolggadusain rievdan meahceávkástallama ektui Finnmárkkus, vrd. Finnmárkkulága § 4. Mineráladoa-immaid stuorát servodatlaš mearkkašupmi ferte árvvoštallojuvvo dan ovddasvástádusa ektui mii lea sámi kultuvrra suodjaleami oktavuodas. Dakkár plánat maid geažil lea veadjemeahtun dahje mat oppalohkái váttásmahttet sámi kultuvrra bisuheami guovllus, eai leat guđege oktavuodas lobálaččat álbmotrievtti mielde. Álbmotrievtti mielde maid eai sáhte doaibmabijut maid geažil fertešii giliid ja báikegottiid fárrehit čađahuvvot almmá ahte dasa čielgasit livččii ovdagihtii miedihuvvon guoskevaš beliid ja Sámedikki bealis. Dain oktavuodain goas sáhtá leat nággovuloš dahje eahpečielggas movt plánat ja doaibmabijut čuhcet guovllu sámi kultuvrii ja dan lea veadjemeahtun bisuhit, dahje lea čielggas ahte negatiivvalaš čuvvosat sámi kultuvrii leat hui stuorrát, de sáhttet buhtejeaddji lágan doaibmabijut vejolaččat leat eaktun plánii miehtamii. Dán lágan eavttuid viidodat lea dan duohken man stuoris doaibmabidju lea ja makkár váikkuhusat das leat sámi kultuvrii, ealáhusovddideapmái ja servodateallimii. Minerálalága § 17 goalmát ladđasa čuovvu maiddái vejolašvuohta bidjat dán lágan eavttuid. Bagadusčuokkis lea maiddái vuolggahuvvon ILO 169 artihkkalis 15 nr 2.

Čuokkis 5.5 ferte árvvoštallojuvvo minerálaplánaveahki čuoggá 5.4 oktavuodas. Álohii ferte árvvoštallat ekonomalaš buhtadusa eavttuid oassin roggama ja doaimma ávkeárvvus. Dán lágan buhtadusaid sturrodas sorjá doaimma ja váikkuhusaid sturrodagas movt doaibma čuohcá sámi kultuvrii ja servodahkii, ja erenoamážit daidda geaidda njuolga guoská. Dasto sorjá das makkár eará buhtadeaddji lágan doaibmabijut leat sohppojuvvon bagadusčuoggá 5.4 mielde. 5.5 čuoggá áigumuššan lea ahte sáhtá soahpat ortnegiid ekonomalaš buhtadussan. Dás lea stuorra dávvgasvuohta dan ektui movt ekonomalaš buhtadus mearriduvvo, geavahuvvo ja organiserejuvvo. Dat iešalddis sáhtásii leat šiehtadallanášši. Sámedikki dievasčoahkkin ferte dohkkehit dakkár ortnegiid maid bokte ásahuvvojit ođđa doaimmat dahje ásahusat. Eaktun álohii lea ahte dán lágan ortnegat dahkkojuvvojit láhkarámmaid siskobealde ja ahte sáhtá bures oaidnit maid dat mielddis buktet. Daidda geaidda mineráladoaibma guoská njuolga, geat muhtun láchkái oktasaččat geavahit guovllu gosa ođđa doaibma ásahuvvo, geaidda eará láchkai ollu čuohcá doaibma sihke ealáhuslaččat, biraslaččat, kultuvrralaččat ja sosiálalaččat,

nugo siiddaide, giliseruviide ja sullasaččaide, leat dat maidda dán lágan buhtadus
vuosttažettiin galgá leat ávkin.

Čuoggás 5.6 čilgejuvvo ahte šiehtadusas sáhtá daddjojuvvo lagabuidda dan ođasteami
birra. Dát lea váldojuvvo mielde danne vai šiehtadusas sáhtá váldit vuhtii vejolaš
eavttuid maid Minerálahálddašan direktoráhta bidjá iežas doaibmakonsešuvnnain § 43
mielde. Minerálahálddašan direktoráhta sáhtá dán mearrádusa vuodul bidjat áigeráji
doaibmakonsešuvdnii, dahje sáhtá bidjat gáibádusaid ođasteami ektui maŋŋá
lagabuidda biddjojuvvo áiggi. Minerálahálddašan direktoráhta sáhtá maiddá gáibidit
konsešuvnna ođasteami juohke logát jagi sorjjakeahhtá das mii čuožžu konsešuvdnae-
avttuin. Šiehtadusaid ođasteapmi ákkastuvvo maiddá dárbbuin rievdadit doa-
ibmaplánaid čielgasit rievdan eavttuid geažil roggamis ja doaimmas.

Čuoggás 5.7 čilgejuvvo ahte jos šiehtadallamiid vuodul ii šattage šiehtadus das ahte doa-
ibma minerálaressusaid oktavuodas galgá jotkojuvvo, de galgá dat čállojuvvo
šiehtadallanbeavdegirjái maid bealit dohkkehit. Danne vai šiehtadallanproseassa lea
duodaštuvvo, ja vai maŋŋá sáhtá geahččat ja vai dat lea olámuttus jos maŋŋá bohtet
odda álgagat seamma gávdnosiidda seamma guovllus.

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefon: +47 78 47 40 00.
Telefaks: +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no eller www.sametinget.no
www.facebook.com/samediggi

Grafisk produksjon: Fagtrykk Idé as
Foto/Gowven: Sámediggi/Sametinget

